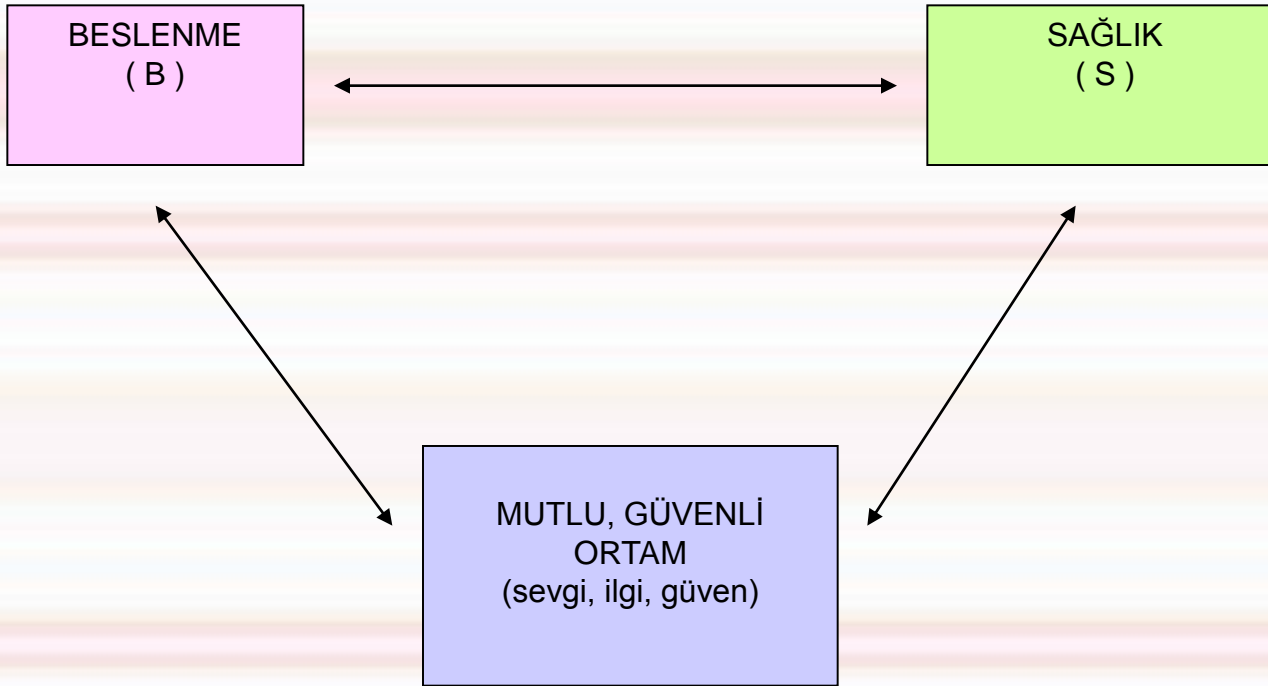




GELİŞİM DÖNEMİ ÖZELLİKLERİ





- ◆ Çocuklar yaşları büyüdükçe farklı becerileri kazanırlar. Bu becerilerin neler olduğunu bilmek, bizim çocuktan beklentilerimizi ve ona vereceğimiz desteğin sağlıklı olmasını sağlar.
- ◆ Eğer çocuğun ne zaman neyi yapabileceğini bilmezsek; onun yapabileceklerinin altında ya da üstünde beklentiler içinde olabiliriz



GELİŞİM DENİNCE NE ANLIYORUZ ?

- ◆ Gelişim çocuğun hareket etmeyi, düşünmeyi, hissetmeyi, başkalarıyla ilişki kurmayı öğrenmeyi hep ileriye giden bir değişim sürecidir.
- ◆ Bu süreç birbirini etkileyen dört alanda ömür boyu devam eden bir süreçte gerçekleşmektedir.



BU GELİŞİM ALANLARININ TEMEL ÖZELLİKLERİ NELERDİR ?

- **Çocuğun gelişimi tek bir alanın değil bir çok alanın birden gelişmesiyle meydana gelir.**
- **Tüm gelişim alanları (bedensel, zihinsel, sosyal, duygusal) aynı anda gelişmeye başlar ve birbirini etkilerler.**
- **Gelişim ana rahminden başlayıp hayat boyu sürer.**
- **Çocuklar aynı yönde gelişseler de birbirlerinden farklılıklar gösterirler**
- **Çocuk çevresiyle girdiği etkileşim sonucunda gelişir.**

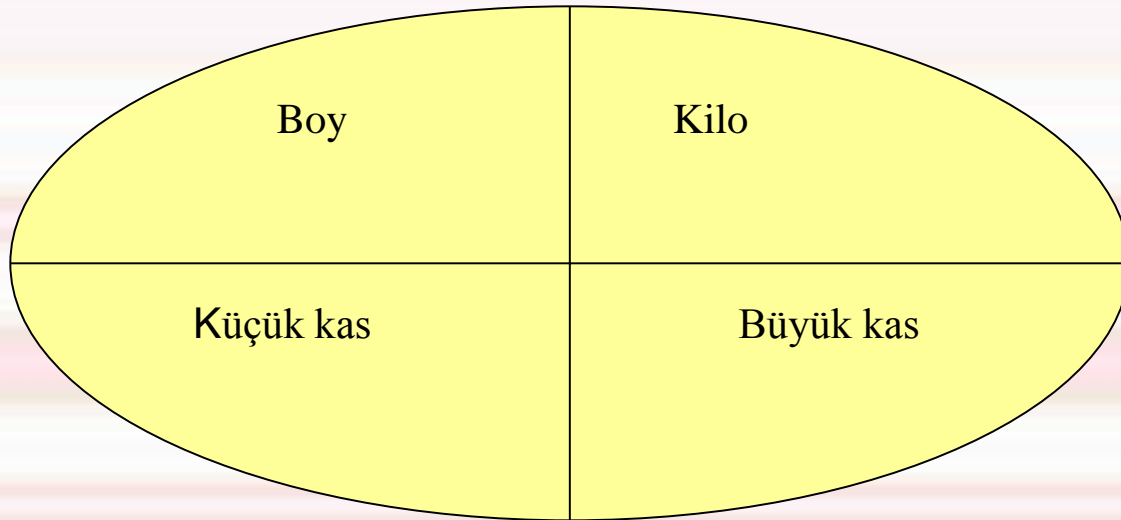


PEKİ BU GELİŞİM ALANLARI NELERDİR ?

- ◆ Bedensel gelişim
- ◆ Zihinsel gelişim
- ◆ Sosyal gelişim
- ◆ Duygusal gelişim

BEDENSEL GELİŞİM

Bedeninin geliştiğini çocuğun boyunun uzamasından ve zamanla kilo almasından anlıyoruz, fark ediyoruz. Beden gelişimi vücut organlarında meydana gelen büyümenin yanı sıra hareketlerinde meydana gelen ilerlemelerle de kendini gösteriyor.



BEDENSEL GELİŞİMİ NELER ETKİLER?

- Çocukun bedensel gelişimi ailesinden aldığı **kalıtım özelliklerinden ve çevrenin ona sunduğu beslenme olanaklarından etkilenir.**
- Çocukun iyi beslenmesi; onun büyümesini ve büyüdükçe daha çok ve farklı hareketi yapmasını sağlayan kaslarının gelişmesini sağlar.
- Bedensel gelişimin sağlıklı olması; çocuğun hem sağlıklı beslenmesine hem de farklı kaslarını kullanmasını sağlayacak hareketleri yapmasına imkan tanıyan bir ortamın olmasına bağlıdır.



BEDENSEL GELİŞİMİ DESTEKLEMELİK İÇİN NELER YAPMALIYIZ ?

- *Hoplama, zıplama, tırmanma, atlama gibi hareketlerini engellememeliyiz.**
- *Çocukları dışarı çıkartarak parklarda ya da benzeri yerlerde oynamalarını, koşmalarını sağlayabiliriz.**
- *Ona küçük kaslarını geliştirecek makas, kağıt, kalem, boya kalemi, oyun hamuru gibi malzemeler vermeliyiz.**

ZİHİNSEL GELİŞİM NEDİR ?

Zihinsel gelişim, düşüncelerimizi, algıladıklarımızı, öğrendiklerimizi zihnimizde yorumladıktan sonra ifade etmemizi ve yeni bilgi, becerileri öğrenmemizi sağlayan bir gelişim alanıdır.

*Algılama

*Hatırlama

*Kavram geliştirme

ZİHİNSEL GELİŞİMİN BU BECERİ ALANLARINI DESTEKLEMELİK İÇİN NELER YAPABİLİRİZ :

Çocuğun duyu organlarını (göz, kulak,...) sağlıklı gelişmesine dikkat etmeliyiz.Çocuğu izlemeli herhangi bir sorundan şüpheleniyorsak derhal doktora götürmeliyiz (özellikle 1. sınıf çocuklarının göz ve kulak taramasından geçirilmesi önemlidir) –

Çevresindeki nesne ve insanlarla değişik öğrenme tecrübeleri yaşamasına fırsat vermeliyiz.(hayatında hiç maydanoz yemeyen çocuk maydanozun neye benzediğini bilemeyecektir.)

Çocukta daha önceden öğrendiği bilgiler, yaşadığı olaylar gibi konularda konuşmalı onun bunları hatırlamasına yardımcı olunmalı

- Sohbet etmek- **DİL GELİŞİMİ**
- Soru sormak (Çocuğun düşünmesini, konuşmasını sağlayan, teşvik eden sorular sormak)- **DİL GELİŞİMİ**
- Çocuğa kitap okumak/okudukları ile ilgili sohbet etmek.- **DİL GELİŞİMİ**
- Kelime oyunları, sessiz sinema gibi oyunlar oynamak.- **DİL GEŐİMİ/TEMSİL ETME**

- Bir sorunla karşılaştığında kendi çözmesi için fırsat yaratmak. - SORUN ÇÖZME
- Bir sorunu çözemediğinde sabır göstermek, kızmamak. - SORUN ÇÖZME
- Bir sorunu kendi başına çözemediğinde çözüm yolunu göstermeden çözüm yollarını kendisinin bulmasını sağlayacak ipuçları vermek. - SORUN ÇÖZME
- Kendi davranışlarımızla sorunların nasıl çözüldüğüne örnek olmak. - SORUN ÇÖZME

SOSYAL GELİŞİM

- ◆ Çocuğun sosyalleŐmesi, yaŐı ilerledikçe kendini tanımasıyla, başkalarıyla kuracağı ilişkilerle gelişir. Çocuğun başkaları ile beraber yaşayabilmesi için, önce **kendini tanıması** ve sonra da **başkalarını anlaması**, **uyum gösterebilmesi** gerekir. Bu gelişim çocuğun diğer insanlarla olan ilişkileri sonucunda meydana gelir. Çocuğun ilk sosyal ilişkisi anne ve babasıyla (veya anne, baba yerine geçmiş kişiyledir). Bu ilişki daha sonra kuracağı tüm ilişkilerin temelini oluşturur.

Çocuğun sosyal gelişiminin sağlıklı olabilmesi için :

- ◆ Öncelikle çocuğun kendini tanıması gerekir.
- ◆ Sonra diğer insanları tanıması, onların ihtiyaçlarının neler olduğunu bilmesi gerekir.
- ◆ Aynı zamanda toplumda var olan yazılı ve yazısız kuralların nedenlerini öğrenmesi gerekir.
- ◆ Kendine çevredeki insanlara ve topluma uygun davranışlar geliştirmesi gerekir.

Peki Biz Çocuğumuzun Kendini Daha İyİ Tanıması Ve Kendi Özelliklerinin Farkına Varması İçin Neler Yapabiliriz?

- ◆ Öncelikle çocuğa olumlu bir gözle bakmak, olumlu özelliklerini görmek çok önemlidir. Devamlı olumsuz yönde uyarı alan ve suçlanan bir çocuk kendindeki olumlu özellikleri göremeyecek ve kendine karşı olumsuz yargılar edinecektir.
- ◆ Olumlu davranışlarını gördüğümüzde takdir ve teşvik etmeliyiz.
- ◆ “Ben yaparım”, Bırak ben yapacağım” gibi çabalarının gelişim özelliği olduğunu bilmeli ve anlayışlı davranıp denemesine fırsat vermeliyiz.
- ◆ Çocuktan beklentilerimizin yaşına ve özelliklerine uygun olmasına dikkat etmeliyiz. Birinci sınıfa yeni başlayan bir öğrenciden hemen okuma yazmaya geçmesini, dört işlemi kısa sürede kavramasını beklersek, çocuk için olumsuz bir etki yaratabilir.

Çocuğun diğer insanları tanınması, farklı ihtiyaçları ve duyguları farketmesi için neler yapabiliriz ?

- ◆ Çocuğa arkadaş edineceği, başka çocuklarla beraber olacağı ortamlar hazırlamalıyız. Okul dışında da bu ortamların oluşmasına imkan yaratmak.
- ◆ Özellikle ilköğretim çağında arkadaş edinebileceği sosyal faaliyetlere yönlendirmek (sportif, kültürel,sanatsal v.b. Faaliyetler)
- ◆ Arkadaşlıkları sürdürmesi için işbirliği yapması, başkalarının haklarına saygı göstermesi, başkalarına yardım etmesi, paylaşması gerektiğini öğretmeli ve örnek olmalıyız.

Sosyal Kuralları Çocuğa Öğretmek İçin:

- ◆ Önce bizler aile içinde ve toplumda kurallara uyarak örnek oluruz.
- ◆ Kuralları çocuğa açık ve net biçimde anlatmalı neden uymas gerektiğini açıklamalıyız.
- ◆ Çocuğun davranışlarına tutarlı tepkiler vermeliyiz.
- ◆ Çocuğa istenmeyen davranışlarını kontrol altında tutabilmesi için doğru davranışın ne olduğunu anlatmalıyız.
- ◆ Kurallardan bazıları da soyuttur. Dürüst olmak, tüm insanlar iyidir gibi değerlere ilişkin kuralları anlatmanın en güzel yolu öykü ve hikayeleri kullanarak bu kuralları çocuğa anlatmaktır.

DUYGUSAL GELİŞİM

Duygular, diğer insanların davranışlarına verdiğimiz tepkilerimiz ve olaylar karőısındaki davranıőlarımızı belirleyen hissettiklerimizdir. Bir insanın duygularının olmaması mümkün değildir. İnsan duygularını bastırabilir, göstermeyebilir ama mutlaka hisseder.

TEMEL DUYGULAR

SEVİNÇ

ÖFKE

KORKU

ÜZÜNTÜ

Bu dört temel duygu vücudumuzda birtakım değişikliklere yol açar, dünyadaki bütün insanlar bu duyguları yaşar, hatta doğumdan hemen sonraki birkaç günde bile kendini gösterme ve anlama kapasitemiz olan duygulardır

SAĞLIKLI BİR DUYGUSAL GELİŞİM İÇİN YAPABİLECEKLERİMİZ:

- **TEMEL GÜVEN:** Temel güven duygunun kazandırılması için çocuğun sürekli ve tutarlı bir güven ortamında bulunması önemlidir. Çocuk doğduğu andan itibaren her yaş döneminde yakın çevresindeki kişilerden aynı, sürekli ve tutarlı bir bilgi alırsa temel güven duygusunu kazanır bunu sağlamak için:
- Çocuk ailesiyle kurduğu ilişkide hem kendini ifade edebilmeli, hem de ailesinin duygularını, ihtiyaçlarını anlayabilmelidir. Böylece çocuk karşısındakinin de duygularını anlar ve onları isimlendirme becerisi gelişir
- Çocuğu duygularını anlattığında dinlemek, yargılamamak, suçlamamak, alay etmemek, destek olmak çocuğun kendisine ve çevresine olan güvenini artırır.

SAĞLIKLI BİR DUYGUSAL GELİŞİM İÇİN YAPABİLECEKLERİMİZ:

Çocukların yaşadıkları zorluklarda anne ve babalarının ona destek olacaklarını bilmeleri, hem kendilerine hem ailelerine güven duymalarını sağlar. Böylece çocuk yardım istemekte de zorlanmaz

- Duygularımızı yarın paylaşacağımız ben dili ile ifade ederek, çocuğa da duygularını nasıl ifade etmesi gerektiğini öğretiriz.
- Duyguları sonrasında uygun olmayan tepkiler verdiğinde ona kızmak yerine, davranışının neden olumsuz olduğunu ona anlatmalıyız. Arkadaşıyla okulda kavga ettiğinde ona, “sen çok kavgacısın” demek yerine, arkadaşları ile kavga etmesinin sonuçları hakkında göreceği zararları anlatırız.
- Çocuğumuza sık sık onu sevdiğimizi söylemeliyiz. Böylece başkalarının onun hakkında olumlu şeyler söylediğini duymasını sağlarız. Kendisi hakkında olumlu duygular geliştirmesini ve kendine güvenini sağlarız.

DUYGULARA UYGUN TEPKİLER VERMEK ÖNEMLİDİR ÇÜNKÜ....

- Çocuklar; davranışlarına, düşüncelerine, duygularına anne babalarının ve çevrelerindeki insanların verdikleri tepkilerden yola çıkarak; kendileriyle ilgili bir fikir oluştururlar. Anne babalarından ve çevrelerinden aldıkları tepkilere göre çocuklar, utanç suçluluk, gurur, kendine güven, güvensizlik, kıskançlık, mahcup olma gibi duyguları hissedebilirler.
- Başkalarıyla kurulan ilişkiler sonunda alınan tepkilerden yola çıkarak çocuklar kendileriyle ilgili düşüncelerini geliştirirler. Örneğin bir çocuk aile içerisinde bir düşüncesini belirttiğinde sık sık gülüp dikkate alınmazsa, becerileri küçümsenirse, utanmayı öğrenir ve yetersiz olduğunu düşünür. Ya da çocuk üzülduğünde, korktuğunda “Buna ağlanmaz”, “Bundan korkulmaz” diyerek çocuğun kendisini ifade etmesi engellenirse doğal olarak çocuk kendisiyle ilgili olumsuz şeyler düşünecektir. Suçlanan ve utandırılan çocuklar doğal olarak kendilerine karşı olumsuz duygular geliştirebilirler. Kendilerini yetersiz ya da güvensiz hissedebilirler.
- Tabii ki bunun tersi de mümkün. Söyledikleri, istedikleri dikkate alınan, yaptıkları takdir edilen bir çocuk ise kendine güvenir, önemli, yeterli olduğunu hisseder, kendisiyle ilgili olumlu duygular geliştirir

ÇOCUĞUMUZ GELİŞİYOR

Kısaca çocuklarımız bu dört gelişim alanında belli bir kapasite ile dünyaya geldiler onların mevcut kapasitelerini en üst düzeye çıkarabilmelerini sağlamak, onlara gelişim süreçlerinde anne-baba olarak vereceğimiz destek ve oluşturacağımız destekleyen çevre ile daha sağlıklı olacaktır.